

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mülkiye BIRTANE
Kars Milletvekili

Hükümetinizin vicdani ret hakkının tanınmasına ilişkin bir çalışması bulunmadığı, Milli Savunma Bakanlığı tarafından bir soru önergesine verilen yanıtla ifade edilmiştir.

Oysa bu hak demokratik ülkelerde bir insan hakkı olarak tanınmıştır. Bu hakkın yasal güvence altına alınmaması ise vicdan özgürlüğünün tanınmaması anlamına geliyor. Bu nedenle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin vicdani reddin korunması gereken bir insan hakkı olduğuna dair Türkiye aleyhine vermiş olduğu kararlar bulunuyor.

17 Temmuz'da Türkiye, bu hakkı ihlal ettiği gerekçesi ile bir kez daha suçlu bulundu ve tazminat ödemeye mahkûm edildi. Askerlik yapmayı reddettiği için cezaevinde tutulan ve fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldığını iddia eden Mehmet Tarhan'ın, insanlık dışı veya küçük düşürücü muameleye maruz kaldığı; düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün ihlal edildiği AIHM'de kabul edilerek, Türkiye'nin bu sebeple suç işlediği kesinlik kazandı. Bu nedenle de Türkiye tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Vicdani ret hakkı, günümüzde Birleşmiş Milletler ve Avrupa Parlamentosu tarafından temel insani hak olarak kabul ediliyor. Aynı zamanda Avrupa Birliği, vicdani reddi açıkça inanç özgürlüğü kapsamında bir hak olarak tanıyor. Avrupa Konseyi'nin 47 ülkesi arasında vicdani ret hakkını tanımayan tek ülke yine Türkiye'dir. Bu hak Avrupa Birliği üyesi devletlerin tamamında da kabul edilmiştir. Bütün bunlara rağmen Türkiye, bu hakla ilgili bir düzenleme yapmaktan kaçınıyor.

Vicdani ret konusunda bu güne kadar düzenleme yapılmamış olması ve yapılmasının düşünülmemesi Türkiye'nin demokratikleşme alanında çok zorlanacağını ve bu alanda oldukça geri kaldığını yeniden gözler önüne seriyor. Bir insanı silah taşımaya, savaşmaya yani asker olmaya mecbur bırakmak hiçbir demokratik değerle bağdaşmıyor. Türkiye'nin vicdani ret hakkını tanımaması, vatandaşlarını baskı ve zorlamayla savaşmak zorunda bırakması karşısında AIHM tarafından mahkûm edilmesi Türkiye'ye çok şey kaybettiriyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2006 yılında, vicdani retçi Osman Murat Ülke ile ilgili verdiği kararla da Türkiye'yi mahkûm etmiş ve Türkiye'den vicdani retçilerin karşılaştığı sorunlar nedeniyle yasal düzenleme yapılmasını talep etmişti. Üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen Türkiye bu konuda bir ilerleme kaydedemedi.

Aynı şekilde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, askerliğini yapmadığı gerekçesiyle Yunus Ercep'in askeri mahkemeler önünde yargılanmış olmasını da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkıyla ilgili maddesine aykırı bularak, Türkiye'yi 2011 yılında tazminat ödemeye mecbur etmişti.

Yine bu yıl Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, üç defa hapis cezasına mahkûm edilen vicdani retçi Halil Savda'nın, küçük düşürücü muameleye tabi tutulduğu, vicdan ve din özgürlüğü ile adil yargılanma haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle Türkiye'yi 14 bin Euro ödemek zorunda bıraktı.

1-Bütün demokratik ülkelerde bir hak olarak tanınan vicdani ret hakkıyla ilgili düzenleme yapılmasını Türkiye'de imkânsız kılan sebepler nedir? Vicdani ret hakkının tanınması ile ilgili bir düzenleme yapılması düşünülmüyor mu?

2- Vicdani ret hakkını kullanan kişiler AİHM tarafından haklı bulunuyor ve Türkiye kendi vatandaşına haksızlık yaptığı gerekçesi ile mahkûm ediliyor. Bu durumu ortadan kaldırmak için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

3- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2006 yılında Türkiye'den vicdani retçilerin karşılaştığı sorunlar nedeniyle yasal düzenleme yapılmasını talep etmişti. Vicdani ret hakkının tanınması için Türkiye'de nasıl bir düzelme olması bekleniyor?

4-Bu güne kadar vicdani ret hakkını kullanarak askerlik yapmak istemeyenlerin sayısı kaçtır? Türkiye vicdani ret hakkını tanımadığı için kaç kez AİHM'de mahkûm edildi ve toplamda ne kadar tazminat ödedi? Şu an AİHM'de devam eden benzer dava sayısı kaçtır?